

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopolni naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemška izobraženost in doslednost.

Slovenci smo od nekedaj navajeni slišati od nemških po nepotrebnem v naših domačih krajih nasejanih bahačev slaviti in povzdigovati vse, kar je nemško: nemško kulturo, nemško svobodoljubje, nemško pravičnost, nemško zvestobo, in katere lepe lastnosti si še vse v svojej domišljavosti pripisujejo. Nij še dolgo od tega, kar se je v naših srednjih šolah, kjer je ogromna večina dijaštva narodna, namesto obéne zgodovine predavala — in mogoče, da se še — le nemška kulturna zgodovina v brezmejnej pretiranosti, in njej nasproti se stavila slovanska surovost, slovanska divjost in nesposobnost za omiko. Saj nij treba imenovati kreatur živečih se od slovenskega kruha, ki so si v Ljubljani, Celji itd. v glavno nalogo šteli, slovensko, za vse lepo in dobro vneto mladino, namesto z vednostjo, napajati s preziranjem do lastnega naroda.

Pohlevno ljudstvo smo Slovenci, prepohlevno. Ne, da bi se bili kedaj razsrdili nad tako oholostjo neskromnih tujcev, ne da bi jih bili iztirali iz naših domačih tal in pokazali jim pot tja, odkoder so prišli, ne, pustili smo jih lepo v miru, poslušali smo jih — in kar je žalostno, nekoliko smo jim verjeli. Verjeli smo jim, da smo „neizobraženi“, verjeli smo jim, da smo nesposobni za višje kroge, strmé smo se čudili nad prednostjo Nemcev in obupavali smo sami nad soboj. Čem dalje se nam je pridigovalo, tem verneje smo poslušali, tembolj smo bili prepričani, da je res, kar se nam govori in prišlo je tako daleč, da nismo več sami sebe spoštovali. Videli smo svoje domače, v marsikaterem obziru res žalostne razmere, od Nemcev pa, oddaljeni od njih in ne znajoči istine, nismo čuli družega, nego večno povzdigovanje, večno hvaljenje in odobravanje vsega njihovega početja. Nij čuda, da si niti kmeta nemškega nijsem mogel drugačnega misliti, nego izobraženega gospoda, proti kateremu je naš slovenski kmet prava, komaj življenja vredna uboga reva! —

Ali Nemca moraš na njegovem domu poiskati, potem ga bodeš izpoznal, potem se bodeš prepričal, da nij taka sila. Dostikrat je le „pobeljen grob“. Živeti moraš mej Nemcem in nekoliko natančneje opazovati njegovo početje, in priti moraš kmalu do spoznanja, kaj je nemška omika, kaj je njegovo svobodoljubje, njega pravičnost, kaj je nemška zvestoba. —

Nemcu se to čisto pravično, naravno, ob sebi umevno zdi, če se zaradi enega Nemca sto Slovanom krivica godi, Nemec imenuje to svobodo, če pet tisoč Nemcev sto tisoč Slovanov zatira in v železnih okovih drži, da to popolnoma odobruje; če bi bilo drugače, če bi

Slovani zraven Nemca prosto dihali, to bi bilo „za državo nevarno“, pogubno! Neverjetno je, kakih sredstev se Nemci poslužujejo, kadar je treba hraniti in braniti svoje gospodstvo nad Slovani. Ako prosimo državo, da naj nam dá slovenske šole, ako jo prosimo, da naj nam dovoli nemškega jezika učiti se n^o podlagi materinega, ker to je jedino prava metoda, kriči se uže po vseh nemških novinah, da se Nemcem krivica godi, in vendar se nij najhujšemu našemu nasprotniku niti las skrivil!

Pa s kakšnimi dokumenti nastopajo proti nam! Jeden trdi, da je uže vse slovensko, da se torej niti nič več sloveniti ne dá, in ko je ta celo vrsto lažij navel, ne sramuje se njegov sodrug, boreč se za isto stvar, namreč za zatiranje Slovencev in Slovanov, trditi ravno nasprotno, da se v slovenskem jeziku niti predavati ne dá, da je neolikan, da je k večjemu sposoben krave goniti na pašo!

Kriči in očita se nam, da némamo šolskih knjig, ne mené se za to, če resnico govori, ne mené se dalje za to, da so mnogo izvrstnih šolskih knjig Slovenci v nemškem jeziku pisali, ker jih v slovenskem nijso smeli; ne zmené se sploh za to, da je večina učnih knjig avstrijskih pisanih od Slovanov, (Močnik, Šubic, Klun, Rožek, Pokorny, Gindeli, Hanak itd.), znamenje, da so Slovani vendar le sposobni pisati učne knjige in da imajo Slovani učnjake, ki bodo lahko ter z veseljem tudi v svojem materinem jeziku pisali, samo, da se jim priloznost dá. Ali kaj je to Nemcu, on gode svojo tja v en dan in zapira resnici oči in ušesa. On misli, da so vsi ljudje, ki so kedaj nemški pisali, le Nemci; ali naj pišejo uže v katerem koli jeziku, uvrstí jih — če se mu ljubi — mej svoje velikane; saj nij nikomur neznano, da se slavita Slovenec Vega in Poljak Kopernik za Nemca.

In še to je pri Nemcih. Oni tako radi, in s kako samosvestjo! govorijo o naših razmerah, bodi si političnih ali literarnih, niti da bi pojma imeli o njih. Kako bi ga li imeli! Ali znajo naš jezik, ali čitajo, kar pišemo mi? Bog obvaruj! Če bi imeli mi še tako literaturo, bili bi za vse slepi in gluhi! Mi lahko, pravično in nepristransko sodimo o njih razmerah, ker poznamo njih jezik in njih literaturo, njim tega nij mogoče, oni ne morejo biti nepristranski, z njih govori le slepa strast; ta razloček je mej njimi in mej nami, in na to smo lahko ponosni.

V Gradci se je ondan, kakor bralcem „Slovenskega Naroda“ znano, pripetil slučaj, ki dobro osvetljuje nemško omiko in doslednost. Avstrijska družba rudečega križa nabila je plakate v slovenskem in nemškem jeziku. To je vendar enkrat nekaj pravičnega, sem si

misлил in odkrito povem, da me je stvar veselila. Ali kaj se zgodi? Črez noč bili so plakati na slovenske strani potrgani ali pomazani. To je takozvana nemška kultura, si mislim. A „N. fr. Pr.“ je prinesla telegram, kateri to naznanja kot pravi nemški „heldenstück“, in se sklicuje na to, da je v tem izraženo občno mnenje graškega ljudstva! Ko bi uže molčali o takej surovosti, pa jo še s ponosom po svetu trosijo! Če se je primerilo kedaj, da se je v Ljubljani za časa kakih volitev, ko so razmere vendar le malo drugačne, zljubilo kakemu črevljarskemu dečaku, odtrgati nemški plakat, telegrafovalo se je vsem časnikom o surovosti našega naroda, kričalo se je in vpilo, kakor bi na Kranjskem Nemce na kolce natikali, sedaj pa se ravno tista stvar odobruje in slavi, kakor da bi ne bili slovenski plakati v Gradci desetkrat bolj opravičeni, nego so nemški bodi se kjer koli na Kranjskem, kajti istina je, da živi v Gradci nad 30.000 Slovencev in družih Slovanov, tedaj več, kakor Nemcev na celem Kranjskem. In istina je dalje, da je Gradec glavno mesto dežele, kjer biva tretjina Slovencev. A za to se Nemec ne zmeni, on sme počenjati, kar hoče, pri njem izvira vse, kar počne in dela iz same kulture! A jaz bi rad vedel, kak razloček je mej onimi omikanimi Gradčani, ki so slovenske plakate trgali — da se prištevajo k omikanim, to kaže telegram, kateri se s ponosom na nje sklicuje kot take, ki so merodajni — in ljubljanskimi črevljarki. Jaz ne najdem nobenega, vsaj v omiki prvi zadnjih za las ne presegajo. Ali če hočete, nemška gospoda, v tem res voljo ljudstva videti, če iz tega čina sklepate, da se ne sme slovensko zraven nemškega čitati, dobro! a prepričani bodite, da se mej Slovenci potem ne bo več dolgo nemški tiskalo! Vendar s to pogodbo bi bili Nemci teško zadovoljni, oni si vedno mislijo: quod licet Jovi, non licet bovi, to je njih pravico-ljubje, njih doslednost! Le tako naprej! Napuh prihaja pred padom. Z.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. maja.

Cesar pojde to poletje na Češko. Sicer je namen tega pota vojašk, vaje vojne, vendar se mu v čeških novinah tudi političen pomen pripisuje.

Ustavoverci tendencijozno lažejo, kadar jim ne gré po volji vse. O binškošnih praznikih je prišlo nekaj študentov iz Berlina v **Prago**. Ustavaške novine so pobrale ta dogodjaj in trdile, da so tem študentom množice češke mladine naredile mačjo godbo. Nič nij to res, sama laž je. Kajti stanovniki bližnjih hiš, kjer so pruski dijaki bili v gostilni, nijso ničesar slišali.

„Dziennik Poznanski“ poroča, da bode avstrijska vlada za **Slezijo** izdala tako jezikovno naredbo, kakršno je izdala za Češko in Moravsko. To da se zgodi v kratkem.

Vnanje države.

Ruske vlade organ „Journal de St. Petersbourg“ piše o Granvillovej okrožnici tako-le: Neoporekljiva važnost angleške inicijative je v tem, ka je početek skupne, mirovne a trdne in odločne akcije evropske, ki se naslanja na mejusobno zaupanje vlastij. Sè spretno ohranjenim nezaupanjem razdeljena Evropa bode se lotila zopet nerešenih vprašanj berlinskega dogovora in občna želja, da se čuva mir, opravičuje nadejo na srečen izid. Preverili se bodo v Carigradu, da je skupno sporazumljenje nerazrušljivo in da je minil čas intrigovanja. Berlinski dogovor se bode izvršil in vzhod polagano dobil one pravice, katere mu je odločila ostala civilizovana Evropa.

Srbska skupščina se bode v nedeljo odprla v Niši. Knez Milan in minister Ristić sta uže tja odpotovala.

Grški kralj Jurij je včeraj odpotoval z družino svojo črez Benetke v Pariz, London, v Kopenhagen, od koder pride potem v Berlin in na Dunaj.

Angleški parlament je bil včeraj dné 20. t. m. slovesno odprt. V prestolnem govoru pravi kraljica, da živi Anglija z družimi državami v prijaznih razmerah in da upa berlinski dogovor kmalu zvršiti ali uresničiti. Glede turških reform nij še izvedena obljuba o enakosti turških podložnikov in teritorialna vprašanja nijso še rešena. Da se berlinski dogovor zvrši, treba je, ker sicer bi prišlo novo zamotanje orijentalnih stvari. Zato je Anglija poslala izrednega poslanika k sultanu.

Mej **nemškimi** socialisti se je vnel prepir. Ko je namreč nedavno poslanec Hasselman v „rajstagu“ občudoval v svojem govoru ruski nihilizem, dejal je Liebknecht: „Rad bi vedel, koliko je H. dobil za svoj govor od Bismarka“. Hasselman hoče zdaj na svitlo dati brošuro, v katerej bode dokazal, da so zdanji vodje nemških socialistov podkupljeni. Torej nemški socialisti se delé v odločne revolucijonarje in v take, ki s postavnimi sredstvi hoté svoj namen dosežati. Ti poslednji se dolžé, da so „podkupljeni“.

Amerikanskih zjedinenih držav državni zakladnik Sherman je 12. t. m. pri necem banketu v New-Yorku govoril o industriji in trgovini svoje domovine in naglasil, da jako napreduje. Kar se pa poljedeljstva tiče, ne more nobena država s severno Ameriko konkurirati. Rekel je, da bode letos 200 milijonov goldinarjev več državnih dohodkov nego stroškov! — Pri nas pa le deficit!

Dopisi.

Iz Celja 18. maja. [Izv. dop.] Gotovo vam je uže kdo drug poročal o sijajnem volilnem shodu dr. Vošnjakovem v bližnjem našem Sv. Jurji na južnej železnici. (Poročilo smo uže priobčili v včerajšnjem listu. Ur.) Naj jaz samo omenim, da je tukajšnji listič „Cillier Zeitung“, ki izhaja s Foreggerjevo podporo po dvakrat na teden, uže v nedeljo 16. t. m., dan pred onim shodom, prinesel članek o tem shodu in celo o resoluciji, ki „bode“ baje tu sklenena. Resolucije prave to se ve da „Cillier Ztg.“ nij mogla vedeti; a verjela je, da je ono resnično, kar je bila „N. Fr. Pr.“ prinesla o tem v necem telegramu iz Ljubljane od tistega znanega ljubljanskega dopisnika, katerega ste v „Slovenskem Narodu“ uže večkrat stigmatizirali, da rad vedoma trosi laži in puste svoje kombinacije, in je bil tako tudi za to priliko kar meni nič tebi nič „skombiniral“, da se bode pri sv. Jurji sklepalo o zjedinenji Slovencev, kar se pa od nas in od dr. Vošnjaka nij nameravalo za ta shod. Zatorej bi bilo po tem razjasnilu, katero naj protivniki na znanje vzamejo, da ne bodo prihodnjič

vsega verjeli, kar se „N. Fr. Pr.“ spet iz Ljubljane zlaže, nepotrebno, ozirati se na cel članek, v katerem „Cillier Ztg.“ piše in otrobe veže proti združenju Slovencev in celo proti namestniškeji filijali v Celji, ki bi vendar celjskemu mestu le na korist bila. Le en stavek iz tega članka „C. Z.“ od dné 16. maja pa hočemo citirati, ker se nam zdi, da kaže, kako uže celò nemškutarji počasi k pameti prihajajo. „C. Z.“ piše: „Wer bei uns im öffentlichen Staatsleben seinen Beruf finden will, der soll auch der slovenischen Sprache mächtig sein, um sich mit dem Volke verständlich machen zu können, um über dessen Wohl und Weh, über dessen Recht und Unrecht, über dessen Freiheit und Leben gewissenhaft und gerecht entscheiden zu können.“

Dobro govorjeno! Tako je! Kdor hoče pri nas v javno službo priti, c. kr. uradnik ali profesor biti, ta mora slovenski znati, dobro znati, ker le potem more vestno svojo službo opravljati. Mi prosimo „C. Ztg.“, naj pri tej najdeneji pameti ostane, in naj konsekventno pri tem ostane. Potem bode z nami vred priznala, da mora precej mnogo uradnikov in profesorjev, ki slovenskega ne znajo, s slovenskega štajerja oditi, zamenjenih biti s tacimi, ki naš jezik znajo. Potem bode „C. Ztg.“ tudi nehala protiviti se slovenskim šolam, ker če se hoče kakov koli jezik, nemški ali slovenski, dobro znati, treba se gaje šolsko, gramatikalno učiti! Ergo!

Iz Trsta 20. maja. [Izv. dop.] Ne bom popisaval velikega koncerta, ki ga je priredilo tukajšnje „Delavsko društvo“ v gledišči Fenice; nij mi torej treba o posameznih točkah posebe govoriti: rečem le, izvršil se je ves sporéd sijajno. Javno moram izreči, ka se mi je nemogoče zdelo, da bi v tako kratkem času mogli pevci vrlo težkih zborov naučiti se, kajti v malo mesecih so v treh velikih koncertih nastopili in svojo ulogo častno rešili. Take reči zmore samo slovanska vstrajnost in žilavost, da nastopijo večinoma kmetski fantje kot pevci v velikomestnem gledišči in da si vsestransko priznanje priborijo; niti v Avstriji niti drugod kje temu nij para. Mirno mislečemu in človeške moči trezno presojajočemu se pa vendar misel ali bojazen usiljuje, da bi pevovodji in pevcem vendar utegnile moči klesnoti, če se to brez dvombe hvalevredno delovanje tako napenja. Če paznim okom zasledujemo muzikalne produkcije po mestih na Slovenskem, nahajamo samo v Ljubljani leto za letom skoraj stalno mero pevskih predstav, ker tam vodijo te stvari možje, kateri se muziki posvetiti morejo, in ker je tam v mestu mnogo izurjenih pevcev; v drugih mestih pa je muzikalno življenje samo tako dolgo živahno, dokler tam biva mož, ki se zraven svojih drugih stanovskih poslov zanima za to, ali dokler ne opeša. Kako hitro je zaslovel v Gorici „Slavec“ in kako naglo je utihnil! Vsak, kdor se je kedaj s pevovodstvom pečal, to dobro ve. Nikakor se ne vsiljujem kot advokat tukajšnjih gospodov pevovodij, ki jih občudujem zaradi njihovega požrtvovanja. Zadostoval bi časti slovenske narodnosti eden ali dva velika koncerta na leto; ustanovil bi se pa naj vsaj stalen osmospev mestnih pevcev, ki naj bili v prvej vrsti steber tržaškeji čitalnici, da bi v zimskih mesecih k prijetnim zabavam morda vsakih 4—6 tednov enkrat mestno slovensko občinstvo družili; s

tem bi si velike zasluge za utrjenje čitalnice in slovenskega življa v Trstu pridobili. Za koncerte v gledišči bi se pa naj ojačili z okoličanskimi pevci, in ti koncerti bi bili pojav vsega slovenskega ali slovanskega življa v tržaškem teritoriji. Moja misel tedaj je, da bi se največ malih zabav z manjšim trudom v ožjih krogih slovenskega občinstva osnovalo, pa manj velikih v glediščih.

Nikakor mi ne pride na misel, okoličanske pevce odbijati, ali pa zaslužne rodoljube, ki so bili podjetniki koncertom, grajati, nego usojam si samo na blagohoten preudarek svoje mnenje objaviti; mislim, da bi se na tak način z manjšim trudom stalnejši in trdnejši podloga dala slovenskemu gibanju v Trstu in v okolici. Spominjajmo se Hohenwartovega gasla: zmernost.

Kolikor rodoljubna gospoda Košuto in Bartelja poznam, bi utegnili eden izmed njiju drage volje biti pevovodja takemu stalnemu pevskeemu zboru v čitalnici.

Iz dolnje Istre 15. maja. [Izv. dop.] Če se kaka drobtinica o slovenskih novinah iz dolnje Istre pozve, je pač redka prikazen. Kdo pa bo tudi dopisoval od tukaj, ko je vse žalostno v vsakem obziru? Lakota, draginja, ubožstvo, bolezni in gosti pogrebi ne pusté človeku oddahniti se. Ti in politični dogodki so krivi, da so se Slovani tukaj uže tako na nezgode naučili, kakor vi Ljubljančanje na meglo, katere da je nemate, zdelo se bi vam, da nijste več Ljubljančanje. Ko so preteklo zimo ljudje tukaj od kužne bolezni meningitis umirali, malo so se ostali živi strašili, ker so smrt v vsakeji obliki gledali. Kaj je vlada o tej kužnej bolezni storila, nij moj namen objavljati; objavim pa o dveh slučajih bolezni, katera dokazujeta, da tukaj se najdejo kapacitete na zdravilnem polji; moglo bi se reči, da so vsi slavni zdravniki in sam Aeskulap uboge reve proti njim. — Dogodilo se je lanskega leta, da porodnica v nekeji vasi blizu Poreča se je mučila na porodu; ker se je dokazalo, da brez zdravnikove pomoči porodnica ne more roditi, poklical je mož zdravnika in babico iz Poreča. Ta najdeta, da otrok ima uže glavo slobodno, porodnica, katera nij mogla več muke prestajati, prosi, da naj jej pomagajo, samo da se nje življenje ohrani. In strmite, dragi bralci! Zdravnik povpraša očeta ali ima brivalno britev? On prikima in, ker ne vé za zdravnikove misli, mu jo poda; in kakor je Aleksander veliki gordiški vozal z mečem presekal, tako je tudi ta Aeskulap detetu z britvijo glavo odrezal, truplo pa se je v porodnico pomaknilo, katera hitro zateče in v malo urah dušo izpusti. Mož se hoče pri kazenskemu sodniku pritožiti in začne od nesrečnega dogodka praviti, kateri bi se bil po razumu lahko umaknil; — „avete sepolto i morti?“ ga vpraša ta; „da“, odgovori obupan oče in mož; „tedaj je dobro“, odgovori isterska laška Justizia.

Dogodilo se je zopet na nebohoda dan t. l., da mlada in nosna žena naglo zbolí in strašen krč jo začne lomiti. Mož pošlje pomoči iskat k občinskemu zdravniku v O . . . , 2 uri oddaljeno. „Avete il cavallo“, vpraša zdravnik posla? „Ne“, odgovori ta, „ali, prosim, previdite si ga tukaj, bomo plačali, kar stane in pomagajte hitro, ker pomoči je treba“. „Chi anderà fuori in questo tempo?“ mu odgovori zdravnik, ker je sapa malo pihala in ker je bil preveč komot, da bi bil svojo dolžnost izpolnil. Ukaže torej samo bolnej 16 pijavice

staviti; ta umrje v 24 urah od strašnega krča. To so fakta, katera se tukaj vršijo v Istri.

Iz Reke 18. maja. [Izv. dop.] Naša reška pošta nosi na čelu dično ime „Mag. kir. posta“, ime, ki vrlo ugaja reškim renegatom. Ako za r postavimo t v besedi kir. to bi ovo ime slavnej pošti baš pristojalo, ker v istini je to prava pravcata magjarsko kitajska pošta. Ne morem rešiti čudne zagonetke, na kakov način da je pismo odpravljeno na Vrhniko, a zraven še podkrepjeno s „Kranjsko“ in mogočnim švabskim „Oberlaibach“, zabredlo na kvarnerske otoke in sicer na Krk, po domače „Bodulija“. Ako se neki magjarski „embri“ na tukajšnji pošti po svojih pustah niso naučili toliko zemljepisja, da bi mogli z mirno vestjo znati za Kranjsko, ali da bi vsaj kontinent od otočja ločili, vprašam jih, kako se osmelijo, podati se v službo, kjer mora človek vendar le malo več sposobnosti za svoj posel pokazati. V obče reška pošta ne more videti slovenskih naslovov. Ali se hrvatskim enaka dogaja, nij mi znano, ali bojim se, da isto osodo delimo. Pred malo časa zadržavala mi je pošta slovensk list z Dunaja, ker se je naslov slovenski glasil. Hodil sem na pošto, povpraševal, vse zastonj, čez 15 dni prizvoni drug list in ž njim prejšnji, ki se je mej tem časom „nekam pomešal“. Na pošti so nastavljeni skoro sami Magjari, ki ne razumejo hrvatski, dočim je ljudstvo vsaj v okolici čisto hrvatsko, a tudi v mestu samem prevaguje mej prostim ljudstvom hrvatsko-reški dijalekt, ker naši bori Rečani niso niti naseljeni Italija ni niti Ogri, nego večjim delom hrvatski renegatje. Ako torej kdo ne dobi svojih stvari v pravem času od reške pošte, naj ne izvoli dolžiti svojega dopisnika, temuč „magjarsko kitajsko reško pošto“.

Domače stvari.

— (V Kamniku) so predvčeranjem volili župana. Voljen je bil znani narodnjak in slovenski pisatelj dr. Samec.

— (Slana.) Žalibog, da je bila bojazen, včeraj od nas izrečena, opravičena: davi v petek smo imeli slano, ki je po polji precej škode naredila. Kako daleč je v deželi segala, nij nam še znano.

— (Trgovsko bolniško in podporno društvo) ljubljansko vabi svoje ude v nedeljo 23. maja ob 11. dopoldne k skupnej maši, ki bode po pravilih društva kot spomensko praznovanje ustanovljenja tega društva in za mrtve ude ter dobrotnike njegove v Križanskej cerkvi.

— (Ljubljanska ljudska kuhinja) ima v nedeljo 23. t. m. ob 10. dopoldne na starem strelišči občni zbor. Voli se nov odbor in polagajo se računi. Društvo je to leto izdalo 35.301 porcij jedil.

— („Matici slovenske“ in „Narodne šoli“) bilo je tudi letos pri občnem zboru banke „Slavije“, ki je bil dné 18. t. m. v Pragi, votiranih vsakej po 100 gld.

— („Laibacher Liedertafel“) priredi denes zvečer v kazini pevsko društveno zabavo. Pele se bodo tudi slovenske pesni: Hajdrihov kvartet „V sladkih sanjah“, Kocijančičevo „Slovo“ in dr. B. Ipa včeva „Danici“.

— (Iz Logatca) se poroča, da je bil tam za župana voljen Adolf Muley in za svetovalec Martin Petrič, Tomaž Tolazzi in Josip Smole.

— (Iz junske doline) na Koroškem se piše v „Pol.“ mej drugim zahvala grafu

Harrachu, da se je koroških Slovencev v državnem zboru domislil, kateri vsaj to zahtevajo, da se njih slovenski jezik v šolah uči, da se taki učitelji in učiteljice ne nastavljajo, kateri niso zmožni materinega jezika otrok, ker dozdaj se slovenski jezik po koroških šolah čisto zanemarja.

— (Sleparsk agent.) Iz Zreč pri Konjicah se piše „Gosp.“: Dne 10. marca t. l. bil je tukaj nepoznan človek, ki se je izdal in tudi s spričevalom izkazal za agenta graškega trgovca Jaroscha, ki trži s hišnim orodjem, kipi, urami itd., da bi v njegovem imenu naročila nabiral proti temu, da se v mesečnih obrokih do konca leta znesek za naročeno blago izplača, nekaj pa uže precej njemu poročniku za aro naprej plača. Pokazal je tudi naročila od več drugih, nekaterih tudi pisatelju znanih, naročnikov. Pisatelj tega je tedaj verjel in si naročil po njem pohištva za 60 gld., od katerih je 10 gld. moral precej onemu plačati, drugo pa bi imel v obrokih do konca leta izplačati. Naročeno pohištvo bi imelo po tiskanej pogodbi čez 5 tednov po dnevi naročila se doposlati. Poročevalca tega je kmalu potem začelo grevati te nagodbe in je o tem pisal g. Jaroschu v Gradec, kateri mu odgovori, da nij ni nobenega naročila na pohištvo, ni onih 10 gld. prejel. Iz tega se lahko sklepa, kolike previdnosti je treba proti takim okolo potujočim nepoznanim agentom, ki naročila sprejemajo in uže naprej plačilo zahtevajo, da se človek ne opehari.

— (Ušel) je iz Maribora 12letni fantič, ker je dobil v šoli pri več predmetih ukor in se bal kaznovan biti od svoje pomatere. Ukradel je 160 gld., se odpeljal v Gradec in se v gostilnici obnašal kot velik gospod, kar je pozornost vzbudilo gostilničarjevo in policije. Ta je naposled fantka pomateri poslala nazaj.

— (Graščino Slivniško pri Mariboru) kupil je jud Oeden, oskrbnik juda in barona Rotschilda na Dunaji, za 220.000 gld. Oeden ne misli graščine za se pridržati, ampak jo svojemu zetu izročiti.

— (Dvakrat do tal pogorel) je Jož. Vistočnik v Hočah pri Mariboru, nedavno mu je zgorelo še 10 ovac, 4 prasci, 1 krava in 2 telici. To je za itak ubogega človeka res izredno velika nesreča.

— (Utonila) je v Brezovji v celjskem okraji stara ženica; pravijo, da se jej je motilo ter tako v vodo skočila.

— (Slovanski almanah.) Z Dunaja se nam piše: Od mnogih stranij došlim vprašanjem po „Slovanskem Almanahu“ odgovarjamo, da je knjiga uže nad 4 tedne v tisku. Da knjiga uže nij izšla, krivo je to, da so pisatelji ruske in nekaterih družih narodnostij priposlali skoro same politične članke, kateri so se radi različnih uzrokov morali zavreči; dalje, da je jeden urednikov v Budišimu (Bautzen) na Saksonskem, ter se more z njim kot uredniku lužičko-srbskega oddelka le pismo dogovarjati; kriva je dalje tiskarna sama, ki ima le jednega slovanščine na pol zmožnega tiskarja, ter je treba vsak oddelek po dva trikrat popravljati. Večkrat mu zmanjka celo črk. Materijala je letos toliko, da bi lahko obsegala knjiga 30 pol, obsegala pa bode gotovo več, nego lani. P. n. naročniki naj torej še blagovolé potrpeti.

Uredništvo za „Slovanski Almanah“.

— (Književnost.) Uredništvo „Naše Sloge“ naznanja, da je posebe natisnilo v „Slogi“ priobčene „istarske narodne pjesme hrvatske“. Knjiga ima 380 strani, in se do-

biva pri uredništvu „Sloge“; stane 1 gold. Čisti dobiček je namenjen „Bratovščini hrvatskih ljudi v Istri“.

— (Poziv slovenskim pisateljem!) Ker mi je častiti odbor Maticin zopet dal nalog uredovanja njenega „Letopisa“ in nemamo še zanj zadosti gradiva nabranega, obračam se z uljudno prošnjo do cenjenih pisateljev naših, naj so znanstvenemu našemu zavodu s primernimi spisi na pomoč. Obračam se pa še s posebno prošnjo do tistih naših rodoljubov, ki v prvi vrsti slovenskih pisateljev stojijo, naj mi pošljejo za „Letopis“ pripravnih člankov, da po njih dobimo potem zglede, kakšna naj bode tvarina in oblika Maticinih spisov. Kar sem povdarjal v svojem pozivu l. 1878., to povdarjam tudi denes, da znanstveni članki v „Letopisu“ se z ozirom na različnost njegovih čitateljev ne smejo previsoko spenjati v učenostno višino, zabavni članki pa naj tudi imajo nekoliko poučnega zrnja v sebi. Gotovo bi tudi sestavki iz zemljepisja ali povestnice slovenske ali slovanske v obče zanimale čitatelje. Samo po sebi se pa razumeva, da preobširni spisi ne ugajajo „Letopisu“, kateremu načelo je prislovica: „variatio delectat“. Da pa more tisek Maticinih knjig brez zadržka napredovati in da pride „Letopis“ koncem leta na svitlo, dodajam tudi še to prošnjo, naj se častiti pisatelji, ki imajo gradiva morebiti uže kaj pripravljene ali ga nameravajo pripraviti, kolikor moči podvzajajo, da kmalu prejmejo dogotovljene rokopise. Zdaj pa še nekaj. Maticin odbor, kakor je znano, je prvi sprožil misel, naj se meseca avgusta slavi spomin stoletnice, kar se je rodil Jarnej Kopitar v Repnjah na Kranjskem, po katerem smo Slovenci jako zasloveli mej učenim svetom; v letošnjem občnem zboru Maticinem sem poročal o dotičnej korespondenci s sl. profesorjem vitezem Miklošičem. Rada bi tedaj Matica slovenska Kopitarjev spomin poslavila s spomenico, to je, posebno knjigo, ki bi jo njemu na čast na svitlo dala. Spomenica naj bi v ne prevelikej obširnosti posebno razpravljala Kopitarjevo znanstveno delovanje z dodanimi životopisnimi črticami, da se Slovenci vsi seznanijo bolj natanko z učenjakom velikanom, ki nam je na toliko slavo. V to svrhu uljudno vabim gospode pisatelje, katerim je Kopitarjevo znanstveno delovanje znano, naj mi v treh mesecih, to je, do konca avgusta letošnjega leta blagovolijo poslati rokopis, da pride potem do konca tega leta v pristojnej knjigi na svitlo. To so želje, s katerimi se obračam do čestitih naših pisateljev, proseč jih prijazne podpore, z dostavkom, da so jim po pravilih Maticinih zagotovljene nagrade za vsak sprejeti članek, ki ga pisatelj izrekoma ne daruje Matici. V Ljubljani 16. maja 1880. Dr. Jan. Bleiweis, Matici slovenske predsednik.

Razne vesti.

* (Dunajsko moško pevsko društvo) je šlo v Bruselj pozdravit s pevsko serenado cesarjeviča Rudolfa nevesto in bilo tam sijajno sprejeto. Mesto je bilo njemu na čast razsvitljeno in živio-klici na Avstrijo so se razlegali iz silne množice. Mestni odbornik Bruseljski Bauthier je francoski pozdravil goste kot zastopnike avstrijskega prebivalstva in je dejal, da tudi avstrijski cesar vidi v cilji svojega delovanja samo ljubezen Avstrijcev. 65 raznih Bruseljskih društev je sprejelo Dunajčane, katere so peljali v mestno hišo in jih tam pogostili. Pevec je čez 200.

* (Politikujoči zemljevidi.) Poroča se z Moravskega: Hvala Bogu, da nij vse res, kar je tiskano. Češka in Moravska nijsta še v Nemčiji, a vendar bi se dalo drugače soditi

po občnem ročnem atlasu (86 kart), ki ga je izdal R. Andree v Lipsiji. V tem atlasu se takoj za "kronovinami zapadna in vzhodna Prusija" uvrščuje "Češka in Moravska" potem "avstrijske planinske dežele" (to so slovenski kraji), za tem "Ogerska" in naposled še le "Avstro-Ogerska država". To se vidi, kakor bi spadali kljubu Praskemu miru od leta 1866 Češka, Moravska in naše planinske dežele s Slovenijo uže k Nemčiji. Vidi se, kaj Nemci in naši ustavoverci ž njimi želé.

* (Uporniki v Bosni.) Dne 14. t. m. na večer je prišla v Travniku množica Turkov do mitnice, ki niso hoteli mitnine plačati. Vsled tega je najemnik mitnico zaprl, katero so pa Turki s silo hoteli odpreti. Prišli so vojaki in žandarji mitničarju na pomoč. Turki niso hoteli odjenjati in pričel se je boj, v katerem je na obeh straneh palo dosti ranjenih in mrtvih. Vojaki so zgubili 3 ranjene in 1 mrtvega, Turki pa 15 mrtvih in 16 teško ranjenih.

* (Trpinčenje vojakov.) Iz nemškega Würzburga se piše: V zadnji seji tukajšnjega vojaškega okrajnega sodišča je pred njim stal neki podčastnik, zatožen, da je več nego v 14 slučajih trpinčil vojake novince. Zatoženec je bil zopet Prus, ki je mučil bavarske deželane. Obsojen je bil na 2 1/2 meseca v zapor in je bil degradiran do prostaka. V prihodnji seji moral bi zopet biti neki nemški podčastnik obsojen zbog svoje surovosti napram nižjim vo-

jakom, a se je raje usmrtil. — Take reči se godé mej Nemci, ki so, kakor veste, strašno "kulturni".

Zanimivo

je v današnjem listu "Slovenskega Naroda" objavljeno naznanilo sreče od S. Hekscherja senr. v Hamburgu. Ta hiša je zaradi svojega tajnega izplačevanja dobljenih dobitkov v okolici tako na dobrem glasu, da na današnji inserat opozorujemo vsacega uže na tem mestu.

Pivovarna

na **Kranjskem**, z zelo obrtno okolico, poleg železniške postaje, z vso pripravo, potem dve hiši z vrtoma, hlevom, velikim magacinom, **prodá** se iz proste roke ali pa se dá na več let v **najem**.

Natančneje se izvé pri opravištvu "Slovenskega Naroda". (202-5)

Važno za gostilničarje!

Podpisani po zeló nizkej cení izdelujem vsake velikosti

ledenic (Eiskasten),

v katerih se dajo dobro hraniti pivo in jedi. Vnanja naročila izvršujem takoj in točno.

Janez Podkrajšek,

(110-10)

v Ljubljani, v Trnovem hiš. št. 19.

S tužnim srcem javljamo žalostno vest, da se je Najvišjemu poljubilo, našega nepozabljivega soproga, očeta, gospoda

Oroslava Turka,

previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 62. letu svoje starosti, k sebi pozvat.

Pogreb je bil v petek dne 21. maja ob 10 1/2 uri dopoludne od slonove ulice št. 22 k sv. Krištofu, kjer boče v soboto 22. maja ob 4. uri popoludne k večnemu počitku položeno.

Sv. maše brale se bodo v frančiškanskej cerkvi.

Nepozabljivega ranjcega priporočamo vsem sorodnikom in znancem v blag spomin in molitev. (237)

V Ljubljani, dne 21. maja 1880.

Žalujoča rodbina.

V najem se dá

letošnja **košnja Korenovih prui**, skupaj ali pa v štirih delih. Natančneje izvé se pri posestnici na poljanskej cesti št. 26. (236-1)

Glavni do-
bitke ev.
400.000
mark.

Naznanilo
sreče.

Dobitke
garantira
država. Prvo
vzdiganje
9. i 10. junija.

Vabilo na udeležitev dobitnih šans

velike, od hamburgske države garantovane denarne loterije, v kateri se mora nad

8 milijonov 300.000 mark
gotovo dobiti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, katera ima po načrtu le 87.500 lozov, so sledeči: Največji dobitek je ev. 400.000 mark.

Premija 250.000 mark	68 po 3000 mark
1 dobitke	214 po 2000 mark
1 po 150.000 mark	10 po 1500 mark
1 po 100.000 mark	2 po 1200 mark
1 po 60.000 mark	531 po 1000 mark
1 po 50.000 mark	673 po 500 mark
2 po 40.000 mark	950 po 300 mark
2 po 30.000 mark	65 po 200 mark
5 po 25.000 mark	100 po 150 mark
2 po 20.000 mark	2515 po 138 mark
12 po 15.000 mark	2100 po 124 mark
1 po 12.000 mark	70 po 100 mark
24 po 10.000 mark	7300 po 94 in 67 mark
4 po 8.000 mark	8.000 po 40 in 20 mark
3 po 6.000 mark	7850 po 40 in 20 mark
52 po 5.000 mark	
6 po 4.000 mark	

kateri se bodo v malo mesecih v 7 oddelkih gotovo odločili.

Prvo vzdiganje dobitkov je uradno na 9. in 10. junija t. l. nastavljeno, ter stane

cel originalni loz le 3 gld. 50 kr.,
pol original. loza le 1 gld. 75 kr.,
četrt original. loza le 88 kr.,

ter te od države garantovane originalne loze (ne prepovedane promese) proti frankovanej poslatvi svote tudi v najoddaljenejše kraje razpošiljam.

Vsak udeleženec dobi zraven originalnega loza tudi originalni črtež z državnim grbom zastoj, ter se mu takoj po vzdigovanju dobitkov nezahtevano pošlje uradni listek vzdignjenih števil.

Izplačevanje in razpošiljanje dobitkov izvršujem direktno jaz interesentom točno in z najbolj strogo tajnostjo.

Naročila izvršujejo se najlaglje po poštni nakaznici ali pa z rekomandiranim pismom. Naj se tedaj naročila, zaupno pošljejo na

Samuel Heckscher senr.,

Banquier und Wechsel-Comptoir
in Hamburg. (179-6)

Dunajska borza 21. maja.	30
72 gld.	10
73	35
88	25
130	1
832	50
276	43 1/2
118	60
9	35
5	
58	

V vojaškej bolnici: 15. maja: Pet. Huttenberger, pešec 27. pešp., 22 l. **Tujci.** 21. maja: Pri Slonu: Weissensteiner iz Dunaja. — Horny iz Trsta. — Juvancić iz Brežic. — Pischman iz Dunaja. — Wisner iz Brna. Pri Mallét: Volkman iz Gradca. — Skamperl iz Dunaja. — Merk iz Kočevja. — Giseke iz Rake iz Wertheimer, Günzel, Presourger iz Dunaja. — Jančar iz Gradca.

Umrli so v Ljubljani: V deželnej bolnici. 16. maja: Karel Jerab, gruntarja sin, 3 leta. — Jože Resnik, tiskarski učenec, 16 l. 17. maja: Jarnej Pikoli, črevljar, 21 l. — Melh. Kopač, delavec, 44 l. 19. maja: Stefan Dermovšek, gruntar, 40 l., za vodenico. — Anton Kumara, delavec sin, 13 m., za difteritis. — Neznani mož od Črnac v bolnišnico umirajoč prinesen.

Wilhelmov rimski, skušeni, pravi, vseobčni zdravilni in vodni prilep (plašter) zoper glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegirani od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri globokih in raztrganih ranah veled uboda ali udara, pri hudih ulesih, neodpravljenih bezgavkah, pri skelečih izpustkih, pri črvu, vnetih in oguljenih prsih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmrznjenih udih, pri toku iz trganja in jednakih bolečinah.

Jedna škatljica stane 40 kr. av. velj. Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljati 1 gld. av. velj.

Ta prilep pravi ima samo
lekarna Fran Wilhelma v Neuenkirchnu pri Dunaji.

Nadalje ima tudi:

V Ljubljani: Peter Lassnik. (527-14)

Najgotovejša pomoč

kakorkoli bolnim v vratu in prsih

lekarka O. Klementov

tirolski prsni sirup,

jako aromatično okusen, popolnem shranljiv izleček najboljših tirolskih planinskih zelišč.

Gospodu lekarnarju O. Klementu v Inomostu!

Ker sva ob početku zime hudo kašljala, ter trpela hude muke v prsih in neprenehljivo zasliženje, rabila sva na mnoge svete jaz in moja soproga vaš "tirolski prsni sirup": uže v kratkem času sva bila popolneu ozdravljena. Radostno tedaj naznanjava vam tako srečen učinek vašega izlečka planinskih zelišč, ter se vam najiskrenejše zahvaljujemo.

V Inomostu, novembra 1879.

Otto Prechtler,
upok. c. kr. vodja drž. arhiva in pisatelj.

Cena izv. sklenici: 1 gld. av. v.

Osrednja zaloga pri prirejevatelji lekarki O. KLEMENTU v Inomostu.

V Ljubljani: lekar Trnkotzy; v Celovci: lekar Birnbacher.

NB. Pri kupovanji naj se pazi na ime prirejevateljevo in njegovo brambeno znamenje: **Očino zelišče (edelweiss) z monogramom** na črnej podlogi. (33-14)